

cutting through complexity

“Májusban az IASB jelentős döntést hozott, amennyiben kiegészítette az IFRS 9-et az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriájával bizonyos adósságinstrumentumokra vonatkozóan. Ez a döntés újabb jelentős lépés a konvergencia irányába.”

Andrew Vials,

A KPMG IFRS pénzügyi instrumentumok területének globális vezetője
KPMG Nemzetközi Standardok Csoport

A pénzügyi instrumentumok IFRS szerinti elszámolásának jövője

Az IFRS – Pénzügyi instrumentumok hírlevél jelen száma az IASB pénzügyi instrumentumokkal kapcsolatos (az IAS 39 felváltását célzó) projektre vonatkozó 2012. májusi megbeszéléseit és nem végleges döntéseit emeli ki.

Kiemelt témák

Besorolás és értékelés

- Az IASB bevezette az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt értékelési kategóriát a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumok esetében
- Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt adósságinstrumentumok a pénzügyi helyzet-kimutatásban valós értéken kerülnek értékelésre, de az eredménykimutatás az amortizált bekerülési értéken történő elszámolást fogja tükrözni, a realizált nyereség/vesztés eredménybe történő visszaforgatásával
- A feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokat akkor értékelik az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken, ha azokat olyan üzleti modellben tartják, amelynek pénzügyi eszközök szerződéses cash flow-k beszedése céljából történő tartása, valamint pénzügyi eszközök eladása egyaránt célja.

Értékvesztés

- A gazdálkodó egységek a kockázatmentes kamatláb és az effektív kamatláb mértéke között bármilyen kamatlábat (a két említett kamatlábat is beleértve) használhatnak a várható veszteségek diszkontálásához.
- A módosított pénzügyi eszközöket ugyanúgy kell megvizsgálni a „kosarak” közötti mozgás szempontjából, mint más pénzügyi eszközöket és minden értékvesztés miatti veszteséget az eszköz bruttó könyv szerinti értékével szemben kell megjeleníteni
- A lízingkövetelések után képzett értékvesztést a jelentős finanszírozási komponenst tartalmazó vevőkövetelésekhez hasonlóan kell értékelni.

Fedezeti elszámolások

- Hamarosan várható a módosított általános fedezeti elszámolási modell felülvizsgált tervezete.
- Az IASB leválasztotta a makrofedezeti projektet az IFRS 9 továbbfejlesztéséről és vitairatot készít 2012 végén.

AZ EGYÉB ÁTFOGÓ JÖVEDELEMMEL SZEMBEN VALÓS ÉRTÉKEN TÖRTÉNŐ ÉRTÉKELÉS FELTÁMADÁSA

Ami eddig történt...

2008 novemberére óta dolgozik az IASB azon, hogy pénzügyi instrumentumokra vonatkozó standardját (IAS 39) egy továbbfejlesztett és egyszerűbb standarddal váltsa fel. Az IASB kezdetben három fázisra osztotta az IAS 39 felváltását célzó projektet:

1. fázis: Pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek besorolása és értékelése
2. fázis: Értékvesztési módszertan
3. fázis: Fedezeti elszámolás

2008 decemberében az FASB hasonló projektet tűzött napirendjére, nem követte azonban az IASB fázisokra bontó megközelítését, és az IASB-től eltérő nem végleges következtetésekre jutott a besorolás és értékelés, valamint a fedezeti elszámolások tekintetében.

Az IASB kiadta az IFRS 9 (2009) és IFRS 9 (2010) standardokat, amelyek a pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek besorolására és értékelésére vonatkozó követelményeket tartalmazzák. Ezek a standardok 2015. január 1-jétől hatályosak. Az IASB jelenleg az IFRS 9 besorolási és értékelési követelményeinek korlátozott változtatásait vizsgálja, amelyek célja alkalmazási kérdések kezelése, valamint az, hogy lehetőség nyíljon az IASB és az FASB („a Testületek”) számára a modelljeik közötti legfontosabb eltérések csökkentésére.

A Testületek szintén közösen dolgoznak a pénzügyi eszközök értékvesztésének a várható hitelezési veszteségeken alapuló „háromkosaras” modelljén. Ez a modell változást jelent a Testületek korábban kiadott nyilvános dokumentumaihoz képest. Ez a Testületek harmadik kísérlete arra, hogy várható veszteség megközelítés alapján értékvesztési modellt határozzanak meg, amely felváltja az IAS 39 jelenlegi felmerült veszteség modelljét. A Testületek saját eltérő javaslatokat eredetileg 2009 novemberében (IASB), illetve 2010 májusában (FASB) hozták nyilvánosságra. Ezt követően közös kiegészítő dokumentumot tettek közzé 2011 januárjában az értékvesztés megjelenítéséről a nyitott portfóliókban.

Az IASB két részre osztotta a fedezeti elszámolásokra vonatkozó fázist: az általános célú fedezeti ügyletekre és a makrofedezeti ügyletekre. Közel áll ahhoz, hogy kibocsássa az általános fedezeti standard felülvizsgált tervezetét, és folyamatosan oktatási ülészekokat tart egy makrofedezeti modell kidolgozása céljából.

Mi történt májusban?

A 2012. májusi ülésen a Testületek közösen vettek részt, hogy mérlegeljék az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriájának a standardba történő belefoglalását bizonyos adósságinstrumentumokba történő befektetésekre vonatkozóan. Ez jelentős közelítési pont volt, mert jelenleg az IFRS 9-ben csak két értékelési kategória van: az amortizált bekerülési értéken és az eredménnyel szemben valós értéken történő értékelés, azzal a kiegészítő lehetőséggel, hogy a valós értéknek a tőkeinstrumentumokban való befektetések utáni változásai elszámolhatók az egyéb átfogó jövedelemben. Az IASB úgy döntött, hogy kiegészíti ezt az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékeléssel, összhangban az FASB nem végleges következtetésével. A döntést követően a Testületek az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés mechanizmusait, valamint a kategóriák közötti átsorolásokat vitatták meg.

A Testületek folytatták a közös értékvesztési modell kidolgozását. A Testületek közös döntést hoztak a „háromkosaras” modell lízingkövetelésekre történő alkalmazásáról, az IASB pedig megbeszélést folytatott a várható veszteségek értékeléséhez használt diszkontrátákról és a pénzügyi eszközök módosításainak kezeléséről.

Az IASB arról is döntött, hogy dolgozni fog azon, hogy 2012 végén vitairatot bocsásson ki a makrofedezeti ügyletekről.

Mi történt májusban?

Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt adósságinstrumentumok a pénzügyi helyzet-kimutatásban valós értéken kerülnek értékelésre, de az eredménykimutatás az amortizált bekerülési értéken történő elszámolást fogja tükrözni, a realizált nyereség/veszteség eredménybe történő visszaforgatásával

A 2012. májusi ülésen az IASB folytatta a kérdések újbóli megvitatását az FASB-vel. Ezen az ülésen az alábbi témákról folytattak megbeszélést:

- vezessék-e be az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriáját bizonyos adósságinstrumentumokra az IFRS 9-ben
- hogyan határozzák meg az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt, a feltételnek megfelelő adósságinstrumentumok besorolására vonatkozó üzleti modellt, továbbá
- a pénzügyi eszközök értékelési kategóriák közötti átsorolása.

(Az IFRS 9 IASB általi korlátozott átgondolásával kapcsolatban eddig hozott döntések összefoglalását az [A\) melléklet: Az IASB besorolásra és értékelésre vonatkozó újragondolásainak összefoglalása](#) tartalmazza)

Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriájának bevezetése

Erről csak az IASB tartott megbeszélést, mert az FASB nem végleges modellje már tartalmazza az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriáját adósságinstrumentumokra vonatkozóan is.

Jelenleg mind az IFRS 9, mind az FASB nem végleges modelljei szerint egy adott pénzügyi eszköznek két tesztnek kell megfelelnie ahhoz, hogy az eredménnyel szemben valós értéken értékelttől eltérő értékelési kategóriába legyen besorolható. Az első teszt a gazdálkodó egység üzleti modelljére, a második pedig az eszköz cash flow-jellemzőire vonatkozik.

Korábban a Testületek nem véglegesen úgy határoztak, hogy a jelenlegi IFRS 9-cel összhangban:

- a nem kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetésből álló cash flow-kat tartalmazó pénzügyi eszközöket teljes egészükben az eredménnyel szemben valós értéken értékeltként sorolnák be és értékelnék, valamint
- a kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetésből álló szerződéses cash flow-kat tartalmazó pénzügyi eszközök („a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumok”) akkor értékelhetők amortizált bekerülési értéken, ha azokat olyan üzleti modellben tartják, amelynek célja az eszközök szerződéses cash flow-k beszedése érdekében történő tartása.

Ezen az ülésen az IASB megvitatatta:

- vezessenek-e be harmadik értékelési kategóriát az IFRS 9-ben, amely szerint a feltételeknek megfelelő bizonyos adósságinstrumentumokat az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelnek annak az üzleti modellnek az alapján, amelyben azokat tartják, és
- ha igen, az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt eszközök elszámolásának mechanizmusát (vagyis, hogy hogyan kell megjeleníteni a kamatbevételt és az értékvesztést).

Mit javasoltak a munkatársak?

A munkatársak azt javasolták, hogy az IASB vezesse be az IFRS 9-ben az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriáját a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokra vonatkozóan a következő három okból.

<p>1. Olyan üzleti modell létezése, amelyben mind az amortizált bekerülési értékre vonatkozó, mind a valós értékre vonatkozó információk relevánsak</p>	<p>Vannak olyan esetek, amikor egy portfóliót nem csak ritkán egyensúlyoznak ki újra – pl. a likviditási portfóliók, amelyeken belül valamely kívánt profil elérése céljából vásárolnak és adnak el pénzügyi eszközöket –, és a portfólió egésze nem felel meg az amortizált bekerülési értéken történő elszámolásnak az IFRS 9 alapján. Ha így van, azt az eredménnyel szemben valós értéken értékeltként kellene besorolni és értékelni. Az adott portfólión belül azonban lehet, hogy egyes pénzügyi eszközöket jelentős időn át szerződéses cash flow-k beszedése céljából tartanak. Az ilyen portfóliók ugyanolyan besorolása és értékelése, mint azoké, amelyeket aktívan kezelnek a valós érték változásainak realizálása érdekében, esetleg nem biztosítja a legrelevánsabb információkat a pénzügyi kimutatások felhasználóinak.</p> <p>A munkatársak szerint az amortizált bekerülési értékre és a valós értékre vonatkozó információk egyaránt relevánsak olyan pénzügyi eszközök portfóliói esetében, amelyeket mind szerződéses cash flow-k beszedése, mind pedig értékesítés céljából tartanak. Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriája a kamatbevételek és a hitelezési értékvesztés eredménykimutatásban történő visszaforgatása és megjelenítése mellett (lásd később, a „mechanizmus” megvitatását) mindkét típusú információt biztosítaná – vagyis az amortizált bekerülési értékre vonatkozó információt az eredménykimutatásban és a valós értékre vonatkozó információt a pénzügyihelyzet-kimutatásban.</p>
<p>2. Az FASB modellől való legfontosabb eltérések csökkentése</p>	<p>Az FASB nem végleges modellje már tartalmazza az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriáját a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokra. Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriájának bevezetése az IFRS 9-ben megfelelné annak a célnak, hogy csökkentsék az FASB nem végleges modelljétől való legfontosabb eltéréseket.</p>
<p>3. Kölcsönhatás a Biztosítási szerződések projekttel</p>	<p>A Biztosítási szerződések nyilvános tervezetre válaszul a biztosítók aggodalmukat fejezték ki amiatt a potenciális számviteli meg nem felelés miatt, amely felmerülhet az eredménykimutatásban a pénzügyi eszközök IFRS 9 szerinti elszámolása és a biztosítási kötelezettségek nyilvános tervezet szerinti elszámolása közötti kölcsönhatás miatt. Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriájának bevezetése a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokra vonatkozóan a biztosítási kötelezettségekhez kapcsolódó kamatlábakban történő változások hatásainak az egyéb átfogó jövedelemben való megjelenítésével együtt segíthet csökkenteni az ilyen meg nem felelést.</p>

Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriájának „mechanizmusával” kapcsolatban a munkatársak a következőket javasolták:

- a pénzügyi eszközt valós értéken mutatják ki a pénzügyihelyzet-kimutatásban
- a kamatbevételt az eredménykimutatásban jelenítik meg az amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközöknél alkalmazott effektív kamatláb módszerrel
- az értékvesztés miatti veszteséget és a visszairásokat az eredménykimutatásban jelenítik meg az amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközökhöz használt értékvesztési módszerrel, továbbá
- a valósérték-nyereséget és -veszteséget az egyéb átfogó jövedelemben jelenítik meg a pénzügyi eszköz teljes élettartama során, a halmozott valósérték-nyereséget és -veszteséget pedig átvezetik az eredménykimutatásba (vagyis visszaforgatják), amikor a pénzügyi eszközt kivezetik.

A feltételnek megfelelő adósság-instrumentumokat akkor értékelik az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken, ha azokat olyan üzleti modellben tartják, amelynek pénzügyi eszközök szerződéses cash flow-k beszedése céljából történő tartása, valamint pénzügyi eszközök eladása egyaránt célja.

Milyen döntést hoztak a Testületek?

Az IASB nem véglegesen úgy döntött, hogy kiegészíti az IFRS 9-et az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriájával a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokra vonatkozóan.

Az ebben az új értékelési kategóriában lévő, a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumok vonatkozásában a Testület szintén egyetértett a munkatársak javaslataival és nem véglegesen úgy döntött, hogy:

- az ilyen instrumentumok utáni kamatbevételt az eredménykimutatásban kell megjeleníteni az amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközöknél alkalmazott effektív kamatláb módszerrel
- az értékvesztés miatti veszteségeket és a visszairásokat az ilyen instrumentumok után az eredménykimutatásban kell megjeleníteni az amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközökhöz használt értékvesztési módszerrel, valamint
- az egyéb átfogó jövedelemben megjelenített halmozott valósérték-nyereséget vagy -vesztéseget vissza kell forgatni az egyéb átfogó jövedelemből az eredménykimutatásba, amikor ezeket a pénzügyi eszközöket kivezetik.

Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés és az eredménnyel szemben valós értéken történő értékelés üzletimodell-értékelése pénzügyi eszközökre vonatkozóan

A Testületek megvitatták az üzletimodell-értékelést az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelésre és az eredménnyel szemben valós értéken történő értékelésre vonatkozóan a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumok tekintetében, beleértve, hogy melyik értékelési kategóriát kell definiálni és melyik legyen a maradványkategória.

Mit javasoltak a munkatársak?

A munkatársak két megközelítést vázoltak fel a Testületeknek mérlegelés céljából.

1. megközelítés:

Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés definiálása, az eredménnyel szemben valós értéken történő értékelés a maradvány-kategória

A megközelítés szerint pénzügyi eszközök egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékeltként történő besorolását eredményező üzleti modell elsődleges célja úgy fogalmazható meg, hogy az pénzügyi eszközök olyan portfóliójára vonatkozó üzleti modell, amelyet kettős célból kezelnek, egyrészt szerződéses cash flow-k beszedése, másrészt pénzügyi eszközök értékesítése céljából.

Amint azt fentebb részleteztük, az ilyen üzleti modell szempontjából az amortizált bekerülési értékre vonatkozó és a valós értékre vonatkozó információk egyaránt relevánsak, ezért az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés a megfelelő értékelési jellemző. Ezen megközelítés szerint azokat a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokat, amelyek nem felelnek meg az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékeltként vagy az amortizált bekerülési értéken értékeltként történő besorolásra vonatkozó üzletimodell-értékelésnek, az eredménnyel szemben valós értéken értékeltként sorolják be – vagyis az eredménnyel szemben valós értéken történő értékelés a maradványkategória.

Az eredménnyel szemben valós értéken történő értékelés a fennmaradó, máshova nem sorolt eszközök értékelési kategóriája lesz.

2. megközelítés:

Az eredménnyel szemben valós értéken történő értékelés definiálása, az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés a maradvány-kategória

A megközelítés szerint azokat a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokat, amelyek nem felelnek meg az amortizált bekerülési értéken értékeltként történő besorolásra vonatkozó üzletimodell-értékelésnek vagy az eredménnyel szemben valós értéken történő értékelésre vonatkozó (még definiálandó) üzletimodell-értékelésnek, az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékeltként sorolják be – vagyis az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés a maradványkategória.

A munkatársak két potenciális alternatívát azonosítottak arra, hogyan fogalmazható meg egy olyan üzleti modell célja, amely pénzügyi instrumentumok eredménnyel szemben valós értéken értékeltként történő besorolását eredményezi.

A) alternatíva: A pénzügyi eszközöket értékesítésre tartják kezdeti megjelenítéskor (ez az alternatíva maga után vonná az „értékesítésre tartott” definiálását).

B) alternatíva: A pénzügyi eszközöket aktívan kezelik valós érték alapon abból a célból, hogy értékesítésen keresztül cash flow-kat realizáljanak, beleértve a kereskedési célú pénzügyi eszközöket.

A munkatársak az 1. megközelítést javasolták a Testületeknek. Véleményük szerint az 1. megközelítés előnye, hogy az megerősítené és tovább pontosítaná a pénzügyi eszközök amortizált bekerülési értéken értékeltként való besorolását eredményező üzleti modell célját. Szerintük az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés definiálása emellett egyértelmű módon megragadná azokat az üzleti modelleket, amelyekben mind az amortizált bekerülési értékre vonatkozó, mind a valós értékre vonatkozó információk relevánsak, és ezért a döntéshozatal szempontjából hasznos információ biztosítását eredményezi a pénzügyi kimutatások felhasználói számára.

Milyen döntést hoztak a Testületek?

A Testületek nem véglegesen az 1. megközelítés mellett döntöttek – vagyis, hogy a pénzügyi eszközöket az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelik, ha azok a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumok és azokat olyan üzleti modellben tartják, amelynek pénzügyi eszközök szerződéses cash flow-k beszedése céljából történő tartása, valamint pénzügyi eszközök eladása egyaránt célja. Ezen megközelítés szerint azokat a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokat, amelyek nem felelnek meg az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékeltként vagy az amortizált bekerülési értéken értékeltként történő besorolásra vonatkozó üzletimodell-értékelésnek, az eredménnyel szemben valós értéken értékeltként sorolják be – vagyis az eredménnyel szemben valós értéken történő értékelés a maradvány üzleti modell.

A Testületek nem véglegesen úgy döntöttek, hogy további alkalmazási útmutatást adnak az üzleti tevékenységek azon típusairól, amelyek megfelelnek az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés üzleti modellnek.

**Az IFRS 9
meglévő
átsorolási
követelményeit
kiterjesztik az
egyéb átfogó
jövedelemmel
szemben valós
értéken történő
értékelés
kategóriájára.**

Pénzügyi eszközök átsorolása

A Testületek megvitatták, kerüljenek-e átsorolásra, és ha igen, milyen körülmények között, pénzügyi eszközök.

Mit javasoltak a munkatársak?

Jelenleg az IFRS 9 értelmében a gazdálkodó egységeknek valamennyi érintett pénzügyi eszközüket át kell sorolniuk, ha megváltozik a pénzügyi eszközök kezelésére vonatkozó üzleti modell. Az ilyen változásokra az alábbiak vonatkoznak:

- a várakozások szerint „nagyon ritkák”
- azokat a gazdálkodó egység felső szintű vezetőségének kell meghatározni a belső vagy külső változások eredményeként, és
- azoknak a gazdálkodó egység működése szempontjából jelentősnek és a külső felek számára kimutathatóknak kell lenniük.

Az ilyen átsorolásokat jövőre nézve alkalmazzák – vagyis valamennyi érintett pénzügyi eszközt az átsorolás időpontjától (a következő beszámolási időszak első napjától) kezdve sorolják át. A gazdálkodó egység üzleti modelljének céljában történő változásnak az átsorolás időpontját megelőzően kell végbemennie.

A munkatársak azt javasolták, hogy az IASB terjessze ki az IFRS 9 jelenlegi átsorolási követelményeit az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriájára is. Az IFRS 7 közzétételi követelményei valamennyi átsorolásra vonatkoznának.

Milyen döntést hoztak a Testületek?

Az IASB nem véglegesen úgy határozott, hogy az IFRS 9 átsorolási követelményeit terjesszék ki az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriájára is. Az FASB nem véglegesen úgy döntött, hogy az IFRS 9-ben szereplőkhöz hasonló átsorolási követelményeket alkalmaz – bár elhalasztotta annak megvitatását, hogy az üzleti modell változását követő átsorolásokat jövőre nézve, a gazdálkodó egység következő beszámolási időszakának első napjával számolják-e el vagy pedig a tárgyidőszak utolsó napjával.

Egy következő ülésen a Testületek tovább vizsgálják, hogyan történjen az átsorolások elszámolása.

A következő lépések

A pénzügyi instrumentumok besorolásáról és értékeléséről tartott későbbi megbeszéléseken az IASB meg fogja vizsgálni a további kapcsolódó kérdéseket, beleértve az átmeneti szabályokat, közzétételeket és egyéb különféle kérdéseket. A megbeszélések egy részét szükséges lehet az FASB-vel közösen megtartani, míg másokat lehet külön. A Testületek azt is megvizsgálják majd, milyen további változtatásokat szeretnének saját modelljükön, ha vannak ilyenek.

Az IASB várakozásai szerint 2012 második felében bocsát ki nyilvános tervezetet az IFRS 9 változásairól.

Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés nem azonos az Értékesíthető kategóriával

KPMG Betekintés:

Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés visszatérés az értékesíthető kategóriához?

Az IASB legutóbbi nem végleges döntése, miszerint kiegészíti az IFRS 9-et az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt besorolással, sokakat meglephet, tekintettel az IFRS 9 egyszerűsítésre való törekvése az értékelési kategóriák számának csökkentése irányában. Milyen mértékben visszatérés az új, egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékeltként való besorolás az IAS 39 értékesíthető értékelési kategóriájához?

Az alábbiakban áttekintjük az IAS 39 szerinti értékesíthető kategória adósságinstrumentumokra vonatkozó előírásait, valamint a Testület által javasolt új, az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt kategória közötti hasonlóságokat és eltéréseket.

IAS 39 értékesíthető kategória	Új, az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt kategória	Van eltérés?
Általánosan a nem származékos adósságinstrumentumokra alkalmazható – bár a beágyazott származékos termékeknel szükséges lehet a kettéválasztás.	Csak a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokra alkalmazható (vagyis azokra a pénzügyi eszközökre, amelyek eleget tesznek a cash flow-jellemzőkre vonatkozó értékelésnek) ¹	✓
Egy gazdálkodó egység megjelölhet értékesíthetőként nem származékos pénzügyi eszközt a kezdeti megjelenítéskor	Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt besorolás definiált kategória, és eszközök akkor és csak akkor sorolandók be az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékeltként, ha megfelelnek bizonyos kritériumoknak – vagyis a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokat az egyéb átfogó jövedelemmel szemben kell valós értéken értékelni, ha azokat olyan üzleti modellben tartják, amelynek pénzügyi eszközök szerződéses cash flow-k beszedése céljából történő tartása, valamint pénzügyi eszközök eladása egyaránt célja	✓
Az értékesíthető besorolás a maradványkategória azoknak a nem származékos pénzügyi eszközöknek, amelyeket nem sorolnak be a kölcsönök és követelések, a lejáratig tartandó befektetések vagy az eredménnyel szemben valós értéken értékelt pénzügyi eszközök kategóriájába	Az eredménnyel szemben valós értéken történő értékelés – nem pedig az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés – a maradványkategória azokra a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokra vonatkozóan, amelyek nem felelnek meg más besorolás üzletimodell-értékelésének	✓

1 Under IFRS 9, an equity investment that is not held for trading can be measured at FVOCI; however, the 'mechanics' of the FVOCI model for equity investment are different and are not discussed here.

IAS 39 értékesíthető kategória	Új, az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt kategória	Van eltérés?
Az adott pénzügyi eszköz értékelése valós értéken történik a pénzügyihelyzet-kimutatásban	Az adott pénzügyi eszköz értékelése valós értéken történik a pénzügyihelyzet-kimutatásban	✗
A valósérték-nyereségeket és -veszteségeket az egyéb átfogó jövedelemben jelenítik meg a pénzügyi eszköz teljes élettartama alatt – az értékvesztés miatti veszteségek és az árfolyamnyereségek és -veszteségek kivételével, amelyeket az eredményben jelenítenek meg	A valósérték-nyereségeket és -veszteségeket az egyéb átfogó jövedelemben jelenítik meg a pénzügyi eszköz teljes élettartama alatt – a hitelezési értékvesztés miatti veszteségek kivételével, amelyeket az eredményben jelenítenek meg. Az IASB nem vitatta meg az árfolyamnyereség és -veszteség kezelését –, de az IAS 21 <i>Az átváltási árfolyamok változásainak hatásai</i> monetáris tételekre vonatkozó követelményei, valamint az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés mögötti látható elv alapján, miszerint az eredményinformáció tükrözné az eszköz amortizált bekerülési értéknek megfelelő elszámolását, hasonló megközelítést várnánk az árfolyamnyereségre és -veszteségre vonatkozóan is.	?
Az értékvesztés miatti veszteségeket felmerült veszteség alapú modell alkalmazásával mérik fel és valós érték alapon értékelik	A hitelezési értékvesztés miatti veszteségeket és visszairásokat az amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközök hitelezési értékvesztési módszertanának alkalmazásával jelenítik meg. Az IASB most dolgoz ki egy várható veszteségen alapuló értékvesztési modellt.	✓
A kamatbevételt az eredménykimutatásban jelenítik meg az amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközöknél alkalmazott effektív kamatláb módszerrel	A kamatbevételt az eredménykimutatásban jelenítik meg az amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközöknél alkalmazott effektív kamatláb módszerrel	✗
Az egyéb átfogó jövedelemben megjelenített halmozott valósérték-nyereséget vagy -veszteséget visszaforgatják az eredménykimutatásba a pénzügyi eszközök kivezetésekor	Az egyéb átfogó jövedelemben megjelenített halmozott valósérték-nyereséget vagy -veszteséget visszaforgatják az eredménykimutatásba a pénzügyi eszközök kivezetésekor	✗

Mi történt májusban?

A gazdálkodó egységek a kockázatmentes kamatláb és az effektív kamatláb közötti sávban bármilyen kamatlábat (a két említett kamatlábat is beleértve) használhatnak a várható veszteségek diszkontálásához.

A módosított pénzügyi eszközöket ugyanúgy kell megvizsgálni a „kosarak” közötti átadás szempontjából, mint más pénzügyi eszközöket és minden értékvesztés miatti veszteséget az eszköz bruttó könyv szerinti értékével szemben kell megjeleníteni.

A májusi megbeszélésen az IASB és a FASB folytatta a közös újragondolásait. Ezen a megbeszélésen megvitatott témák a következők voltak:

- a várható veszteségek diszkontáláshoz használt diszkontráta
- az értékvesztési model alkalmazása a pénzügyi eszközök módosításaira
- az értékvesztési model alkalmazása lízingkövetelésekre

(Az IFRS 9 IASB döntéseinek összefoglalását a [B\) melléklet: Az IASB értékvesztésre vonatkozó újragondolásainak összefoglalása](#) tartalmazza)

A várható veszteségek diszkontálásakor alkalmazott kamatláb

A háromkosaras értékvesztési modell „szétválasztott” effektív kamatlábat alkalmaz. Ez azt jelenti, hogy a várható hitelezési veszteségek hatását nem integrálnák az effektív kamatláb számításába. Ehelyett az effektív kamatláb alapja általában a teljes szerződéses cash flow a várható hitelezési veszteségek miatti csökkentés figyelembe vétele nélkül, a kamatbevétel és az értékvesztés-képzés elkülönített meghatározásával és megjelenítésével. A várható veszteségek értékvesztés-képzési számításokhoz történő számításánál a cash flow-k (mind a tőkeösszeg, mind a kamat) valamennyi hiányát diszkontáltan kell tükröznie. Az IASB 2012. májusi ülésén a várható veszteségek diszkontálásakor alkalmazandó diszkontkamatlábról folytatott vitát.

Mit javasoltak a munkatársak?

Elméletben a hitelezési veszteségeket az eredeti, hitelkockázathoz nem igazított effektív kamatlábbal kellene diszkontálni. Tekintettel azonban azokra a gyakorlati kihívásokra, amelyeket egy nyitott portfólióra vonatkozó pontos effektív kamatláb becslése és így a diszkontálás megvalósíthatóvá tétele jelent, a munkatársak a kiegészítő dokumentum javaslatának megerősítését javasolták. Ez megengedné a gazdálkodó egységeknek, hogy a kockázatmentes kamatláb és az effektív kamatláb közötti sávba eső diszkontkamatlábat (a két említett kamatlábat is beleértve) használjanak (az IAS 39 szerinti effektív kamatláb módszernek megfelelően).

Milyen döntést hoztak a Testületek?

Az IASB egyetértett a munkatársak javaslatával. Azt is pontosították, hogy a kockázatmentes kamatláb legyen egy benchmark kamatláb, és hogy a gazdálkodó egységnek következetesen kell alkalmaznia a választott kamatlábat.

Pénzügyi eszközök módosítása

Az IASB megbeszélései kiterjedtek olyan, amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközökre, amelyeket újratárgyaltak vagy más módon módosítottak, de ahol a módosítás nem eredményezte a pénzügyi eszköz kivezetését. Az eredeti pénzügyi eszköz kivezetését eredményező módosításokról nem folytattak megbeszélést, mert a módosított eszközt új eszközként jelenítenék meg, amelyet a munkatársak véleménye szerint minden más új eszközzel azonos módon kezelnének – vagyis kezdetben valós értéken jelenítenék meg és az 1. kosárba sorolnák 12 havi várható veszteségre képzett értékvesztéssel.

Az alábbi konkrét kérdéseket vitatták meg.

	Megvitatott kérdések	Háttér	A munkatársak javaslata
<p>A</p> <p>Modell-szimmetria</p>	<p>A módosított pénzügyi eszközöket ugyanúgy kell megvizsgálni a kosarak közötti átkerülés szempontjából, mint más eszközöket?</p>	<p>A módosított pénzügyi eszközöket ugyanúgy kell megvizsgálni a kosarak közötti átkerülés szempontjából, mint más eszközöket?</p>	<p>A munkatársak azt javasolták, hogy a kivezetést nem eredményező módosított eszközöket ugyanúgy vizsgálják az átkerülés szempontjából, mint más eszközöket. Ez a következőket jelenti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a létrehozott és vásárolt, hitelezési értékvesztés nélküli pénzügyi eszközöknek, amelyeket módosítottak, vissza kell kerülniük az 1. kosárba, ha a lefelé irányuló átkerülési fogalom már nem teljesül, és • a vásárolt már értékvesztett eszközöknek, amelyeket módosítottak, teljes élettartamuk alatt az 1. kosáron kívül kell maradniuk.
<p>B</p> <p>Az átkerülés fogalmának értékelése</p>	<p>Az IASB korábban nem végleges döntéseket hozott a létrehozott és vásárolt, hitelezési értékvesztés nélküli eszközök kosarak közötti átkerüléséről. Az ilyen eszközök akkor kerülnék ki az 1. kosárból, ha:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jelentéktelennél nagyobb mértékben romlott a hitelminőség, és • ésszerű lehetőség áll fenn arra, hogy esetleg nem szednek be cash flow-kat. <p>Fordítva, akkor kerülnék vissza az 1. kosárba, ha ez a lefelé irányuló átkerülési fogalom már nem teljesül.</p> <p>A módosított pénzügyi eszközökre vonatkozó hitelminőség-romlás mértékének meghatározása céljából, a gazdálkodó egységeknek a jelenlegi hitelminőséget a módosítás időpontjában fennálló hitelminőséggel vagy az eredeti hitelminőséggel kell összehasonlítniuk?</p> <p>Annak a valószínűségnek az értékelése céljából, hogy a cash flow-k egy részét vagy egészét esetleg nem szedik be, a gazdálkodó egységeknek az eredeti szerződéses cash flow-k vagy a módosított szerződéses cash flow-k beszedhetőségét kell figyelembe venniük?</p>	<p>A munkatársak azt javasolták, hogy annak értékelésekor, hogy a lefelé irányuló átkerülési fogalom már nem teljesül miután egy adott pénzügyi eszközt módosítottak, a gazdálkodó egységek az alábbiak szerint járjanak el:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A jelenlegi hitelminőséget az <i>eredeti hitelminőséghez képest</i> értékeljék. A munkatársak fenntartották, hogy egy adott eszköz csak akkor kerülhet át az 1. kosárba, ha a hitelminősége javul a felé a hitelveszteségre vonatkozó kezdeti várakozás felé, amelyet az eredeti instrumentum árának kialakítása tartalmazott – ugyanúgy, mint minden más eszköznél. Az alternatív megoldás (vagyis a módosítás időpontjában fennálló hitelminőséghez képest történő értékelés) a meghatározás természetéből adódóan az 1. kosárban történő visszakerülést tenne szükségessé, mivel módosítások az eszközre vonatkozóan nem lenne tapasztalható hitelromlás a módosítás időpontja óta. Továbbá: • A <i>módosított instrumentum cash flow-it</i> vegyék figyelembe annak értékelésekor, hogy a nem teljesítés valószínűsége akkora-e, hogy legalább ésszerűen lehetséges, hogy a szerződéses cash flow-k egy része vagy egésze esetleg nem térül meg. A munkatársak véleménye szerint az eredeti szerződéses feltételek már nem relevánsak ebből a szempontból, hiszen azokat felváltották, ezért a módosított instrumentum cash flow-it kell figyelembe venni. 	
<p>C</p> <p>A módosítások bemutatása</p>	<p>Az IAS 39 értelmében értékvesztés miatti veszteséget jelenítenek meg (i) a módosított eszköz cash flow-inak jelenértéke és (ii) az eszköz módosítás előtti könyv szerinti értéke közötti különbözetre.</p> <p>Az értékvesztés miatti veszteséget az értékvesztés-képzés módosításaként kell megjeleníteni vagy közvetlenül módosítani kell az eszköz könyv szerinti értékét?</p> <p>Az IAS 39 nem szól erről a kérdésről. Az IAS 39 szerint azonban nem kell konkrétan lenni, mivel a kamatbevétel az effektív kamatláb és a nettó könyv szerinti érték, vagyis az értékvesztés-képzésre vonatkozó csökkentést tartalmazó összeg szorzata. Ezzel szemben a javasolt háromkosaras értékvesztési modell szétválasztott megközelítést követ. Ennélfogva a kamatbevétel az effektív kamatláb és a bruttó amortizált bekerülési érték szorzata, amely utóbbi összeg nem tartalmaz az értékvesztés-képzésre vonatkozó levonást.</p>	<p>A munkatársak azt javasolták, hogy a módosításokra vonatkozó értékvesztés miatti veszteséget az adott eszköz bruttó könyv szerinti értékének módosításával kelljen megjeleníteni. A könyv szerinti érték változatlanul hagyása módosításokor nem venné figyelembe azt a tényt, hogy veszteség (vagy nyereség) realizálódott.</p>	

A lízingkövetelések után képzett értékvesztést a jelentős finanszírozási komponenst tartalmazó vevőkövetelésekhez hasonlóan kell értékelni.

Milyen döntést hoztak a Testületek?

Az IASB a munkatársak valamennyi javaslatával egyetértett.

Lízingkövetelések értékvesztése

Az IASB és az FASB nem véglegesen úgy döntött a lízingekre vonatkozó projektben, hogy a gazdálkodó egységeknek a lízingkövetelések értékvesztését a pénzügyi instrumentumokra vonatkozó meglévő standardokkal összhangban kellene értékelniük. A Testületek megvitaták, hogy a gazdálkodó egységeknek a háromkosaras értékvesztési modellt kellene-e alkalmazniuk vagy engedélyezzenek a jelentős finanszírozási komponenst tartalmazó vevőkövetelésekre vonatkozóhoz hasonló gyakorlati alkalmazást segítő eszközt.

Mivel az IFRS 9-et az új lízingstandardot megelőzően kell majd alkalmazni, a Testületek megbeszéléseik során különbséget tettek aközött, hogy az értékvesztési modellt mire alkalmazzák:

- 1) a javasolt új lízing-modell szerint megjelenített lízingkövetelésekre, illetve
- 2) a meglévő lízingstandardok (IAS 17 *Lízingek* és 840-es Téma: *Lízingek*) szerint megjelenítettekre.

Mit javasoltak a munkatársak?

1) Az értékvesztési modell alkalmazása a javasolt új lízing-modellre

A munkatársak azt javasolták, hogy a gazdálkodó egységek a háromkosaras értékvesztési modell szerint mérjék fel és értékeljék az értékvesztés-képzést. A munkatársak szerint a lízingkövetelések elszámolása és az amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközök elszámolása közötti összehasonlíthatóság elérésének haszna nagyobb lenne, mint a javaslat megvalósításának költsége.

2) Az értékvesztési modell alkalmazása a meglévő lízingstandardok esetében

(IAS 17 *Lízingek* és 840-es Téma: *Lízingek*)

A meglévő lízing standardra vonatkozóan a munkatársak azt javasolják, hogy a gazdálkodó egységek:

- a pénzügyilízing-követelésekre vonatkozóan a javasolt háromkosaras értékvesztési modell szerint mérjék fel és értékeljék az értékvesztés-képzést,
- az operatív lízing-követelésekre vonatkozóan pedig a teljes élettartam alatt várható veszteségeknek megfelelően mérjék fel és értékeljék az értékvesztés-képzést.

Milyen döntést hoztak a Testületek?

A Testületek nem véglegesen úgy döntöttek, hogy a jelentős finanszírozási komponenst tartalmazó vevőkövetelésekre vonatkozóhoz hasonló megközelítést tesznek lehetővé az új lízing-modell szerint és a meglévő standardok szerint is. Ennek megfelelően nem véglegesen úgy döntöttek, hogy a gazdálkodó egységeknek számviteli politikájukban választaniuk kell, hogy teljes mértékben alkalmazzák-e a háromkosaras értékvesztési modellt vagy egy egyszerűsített modellt alkalmaznak a teljes élettartam alatt várható veszteségeknek megfelelő képzéssel.

A következő lépések

Az áprilisi ülésen a munkatársak kifejtették, hogy a Testületek eddig meghozott döntései alapján a várható hitelezési veszteség értékelési modelljének általános alapelvei készen vannak. A pénzügyi eszközök értékvesztéséről szóló jövőbeli üléseken azonban megvizsgálják majd a következőket:

- a mérlegen kívüli tételekre, köztük a hitelnyújtási elkötelezettségekre és a pénzügyi garanciákra történő alkalmazás

- a közzététellel kapcsolatos követelmények
- a besorolási és értékelési projektben hozott jövőbeli döntésekből eredő bármilyen hatás (pl. hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok), és
- válogatott kérdések, amelyeket mindkét Testületnek külön meg kell vizsgálnia annak érdekében, hogy foglalkozzon saját érdekeltjeinek felvetéseivel.

Az értékvesztési javaslatokra vonatkozó új nyilvános tervezet várható időzítését módosították 2012 második felére.

Hamarosan várható a módosított általános fedezeti elszámolási modell felülvizsgált tervezete.

Mi történt eddig?

Általános célú fedezeti ügyletek

Az IASB továbbra is azt tervezi, hogy 2012 második negyedévében adja ki a módosított általános fedezeti elszámolási modellre vonatkozó felülvizsgált tervezetet. A tervezet mintegy 90 napig áll majd rendelkezésre, a végleges standard pedig 2012 második felében várható. Ebben a 90 napos időszakban az IASB kiterjesztett végzetes hiba felülvizsgálati folyamatot és további kapcsolatfelvételt kíván végrehajtani. Ez arra is alkalmat ad, hogy az FASB megvizsgálja az IASB módosított javaslatait. Az IASB hivatalosan nem fogja észrevételeztetni a tervezetet.

Makrofedezeti ügyletek

A makrofedezeti ügyletek témájának bevezetését a [C\) melléklet: Az IASB makrofedezeti projektjére vonatkozó gyakran feltett kérdések](#) tartalmazza.

Az IASB 2010. szeptemberi és novemberi ülésein kezdett el foglalkozni a makrofedezeti ügyletekkel az általános célú fedezeti ügyletekre vonatkozó új modell kidolgozása kapcsán. A témák összetettsége miatt az IASB úgy döntött, hogy nem foglalja bele a makrofedezeti ügyletekre vonatkozó javaslatot az új általános fedezeti elszámolási modell 2010. decemberi nyilvános tervezetébe.

A nyilvános tervezet válaszadói közül sokan bátorították az IASB-t, hogy folytassa egy új makrofedezeti modell kidolgozását. Ennek eredményeképpen az IASB 2011 áprilisában rendszeres oktatási ülészeket kezdett tartani a makrofedezeti ügyletekről, amelyek 2012-ben is folytatódtak.

A folyamat elején az IASB két kulcsfontosságú irányelvet adott a munkatársaknak, amelyek eddig megszabták a projekt irányát:

Irányelv	Indoklás
Olyan modell kidolgozását vizsgálják, amely jobban összhangba hozná a fedezeti elszámolást a makrofedezeti ügyletekre vonatkozó tényleges kockázatkezelési stratégiákkal	Hasonló az új általános fedezeti elszámolási modellre vonatkozó megközelítéshez; az elszámolás és a közgazdaságtan között észlelt ellentétek csökkentését célozza
Először olyan modell kidolgozására koncentráljanak, amely arra épül, ahogyan a bankok kezelik a kamatláb-kockázatot	Jó kiindulási alap, mivel a bankok alkalmaznak leginkább makrofedezeti ügyleteket; a modell potenciálisan kiterjeszhető lenne később más kockázatokra/ágazatokra

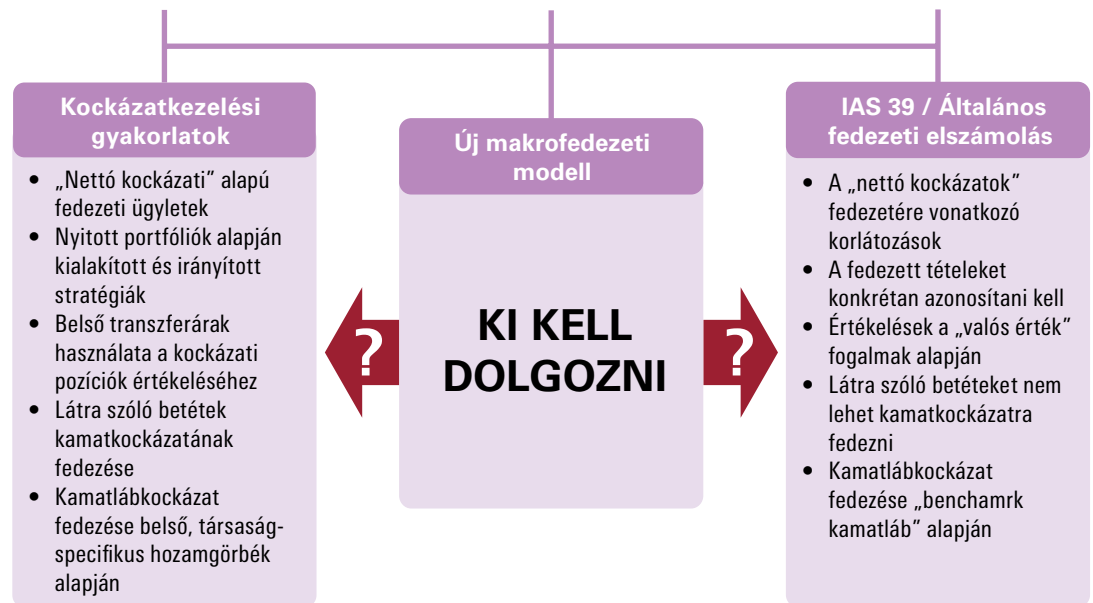
Eddig elvégzett kutatási és kapcsolatfelvételi tevékenységek alapján a munkatársak a pénzügyi szolgáltatási szektorban folytatott kockázatkezelési gyakorlat négy fő jellemzőjét azonosították:

- a kockázatkezelési stratégiák elszámolási egységként valamely nettó nyitott portfólión alapulnak
- a középpontban fedezett kockázatként a nettó kamatrés áll
- a cash flow-val kapcsolatos lehetőségek (pl. eltörlesztések) kezelése portfólió szintű várható cash flow-kon és gazdasági rétegzésen alapuló megközelítéseken alapul, valamint
- többdimenziós célokat határoznak meg a kockázatkezelési tevékenységek számára.

Az oktatási ülészekon keresztül az IASB a makrofedezeti ügyletek általa „értékelési megközelítésnek” nevezett megközelítését tárja fel. A megközelítés szerint számviteli szempontból a fedezett kockázati pozíciót a fedezett kockázat (pl. kamatláb-kockázat) változásaira vonatkozóan azonosítják és újraértékelik a keletkező nyereség vagy veszteség eredménykimutatásban történő megjelenítésével, a fedezeti instrumentum utáni ellentétes irányú nyereségnek vagy veszteségnek megfelelően.

A megbeszélések előrehaladtával az IASB előtt álló legfontosabb talány úgy tűnik a következő:

Milyen mértékben irányítsa a „kockázatkezelés” a fedezeti elszámolást?

Az IASB leválasztotta a makrofedezeti projektet az IFRS 9 továbbfejlesztéséről és vitairatot készít 2012 végén.

A megfelelő eljárás következő lépése

Májusban az IASB megállította új makrofedezeti modelljének kidolgozását annak megvizsgálása céljából, hogy a projektre vonatkozóan a megfelelő folyamat következő lépése vitairatot vagy nyilvános tervezet kiadása legyen-e. Az IASB korábban kijelentette, hogy vitairatot vagy nyilvános tervezetet ad majd ki 2012 második felében.

Mit javasoltak a munkatársak?

A munkatársak azt javasolták, hogy vitairatot legyen a projekt megfelelő folyamatának első dokumentuma ahelyett, hogy nyilvános tervezetet próbálnának meg kiadni. A munkatársak felhívták a figyelmet arra, hogy a makrofedezeti projekt alapvető elszámolási kérdéseket foglal magában és nem egyszerűen a meglévő fedezeti elszámolási modellek módosítása. A munkatársak arra is felhívták a figyelmet, hogy:

- a makrofedezeti ügyletek a gyakorlatban összetett területet jelentenek
- a fedezeti ügyletnek ez a típusa kockázatkezelési stratégiák, technikák és megközelítések széles körét öleli fel – különösen a pénzügyi szolgáltatási szektoron kívüli szektorok és a kamatlábkkockázaton kívüli kockázatok vonatkozásában
- a makrofedezeti ügyletek átfogó hatással lehetnek a gazdálkodó egység pénzügyi helyzetére és teljesítményére, mert sok különböző eszközt és kötelezettséget érinthetnek
- a makrofedezeti ügyleteknek jellemzően tételek nagy csoportjait képviselő kockázati profilok megragadását és modellezését célzó rendszereket magukban foglaló jelentős működési aspektusai vannak, továbbá
- mivel a makrofedezeti ügyletek annyira specializáltak, a felhasználói inputok megszerzése nehezebb, mint egyéb bevett számviteli fogalmak és viták esetében.

A munkatársak azt is javasolták, hogy válasszák le a makrofedezeti ügyleteket az IFRS 9 kidolgozásáról. Ez lehetővé tenné az IFRS 9 kidolgozásának folytatását a 2015. január 1-jei hatálybalépési időpont veszélyeztetése nélkül. Ugyanakkor szakmai szempontból az IAS 39 meglévő, egy portfólió kamatlábkockázatra vonatkozó valós érték fedezeti ügyleteire vonatkozó útmutatását megtartanák az új makrofedezeti modell kidolgozásának függvényében.

Milyen döntést hozott az IASB?

Az IASB egyhangúlag egyetértett a munkatársak azon javaslatával, hogy a megfelelő folyamat első dokumentumaként vitairatot dolgozzanak ki.

Az IASB egyes tagjai a megbeszélés során felhívták a figyelmet az alábbiakra:

- vitairat kiadása elsőként „tipikus” megfelelő folyamat, amely csökkentheti annak kockázatát, hogy több nyilvános tervezetre legyen szükség
- jelentős mértékű volt az a kíváncsi, hogy megismerjék a felhasználók véleményét arról, hogy milyen pénzügyi beszámolási modell adna hasznos információkat a gazdálkodó egység makrofedezeti ügyletekkel kapcsolatos tevékenységeiről
- a vitairat bemutatná az IASB nem végleges nézeteit a makrofedezeti modellről (ha lenne többségi álláspont), de más véleményeket/modelleket is belefoglalhatnak a válaszadói visszajelzések kérése céljából, továbbá
- jelezni akarták, hogy az IASB nem „kevésbé elkötelezett” a makrofedezeti projekt mellett azért, mert elsőnek vitairatot ad ki.

Az IASB és a munkatársak arra is felhívták a figyelmet, hogy egyes társaságok pénzügyi eszközöket és kötelezettségeket eredménnyel szemben valós értéken értékeltként jelölnek meg azért, hogy pénzügyi kimutatásaik esetleg jobban tükrözzék a makrofedezeti ügyletekkel kapcsolatos tevékenységeiket. Mivel a makrofedezeti ügyletekre vonatkozó új standard nem készül el úgy, hogy az IFRS 9-cel együtt alkalmazható legyen 2015. január 1-jétől, néhány társaság aggódhat, hogy az IFRS 9 alkalmazásakor anélkül kell választaniuk a valós értéken történő megjelölést és a megjelölés megszüntetését, hogy megjelenne a végleges makrofedezeti modell. Az IASB egyes tagjai jelezték, hogy támogatnák azt, hogy a társaságoknak legyen másik lehetőségük a valós értékre vonatkozó választásuk módosítására a makrofedezeti ügyletekre vonatkozó új standard alkalmazásakor; hivatalos döntés azonban nem született.

A következő lépések

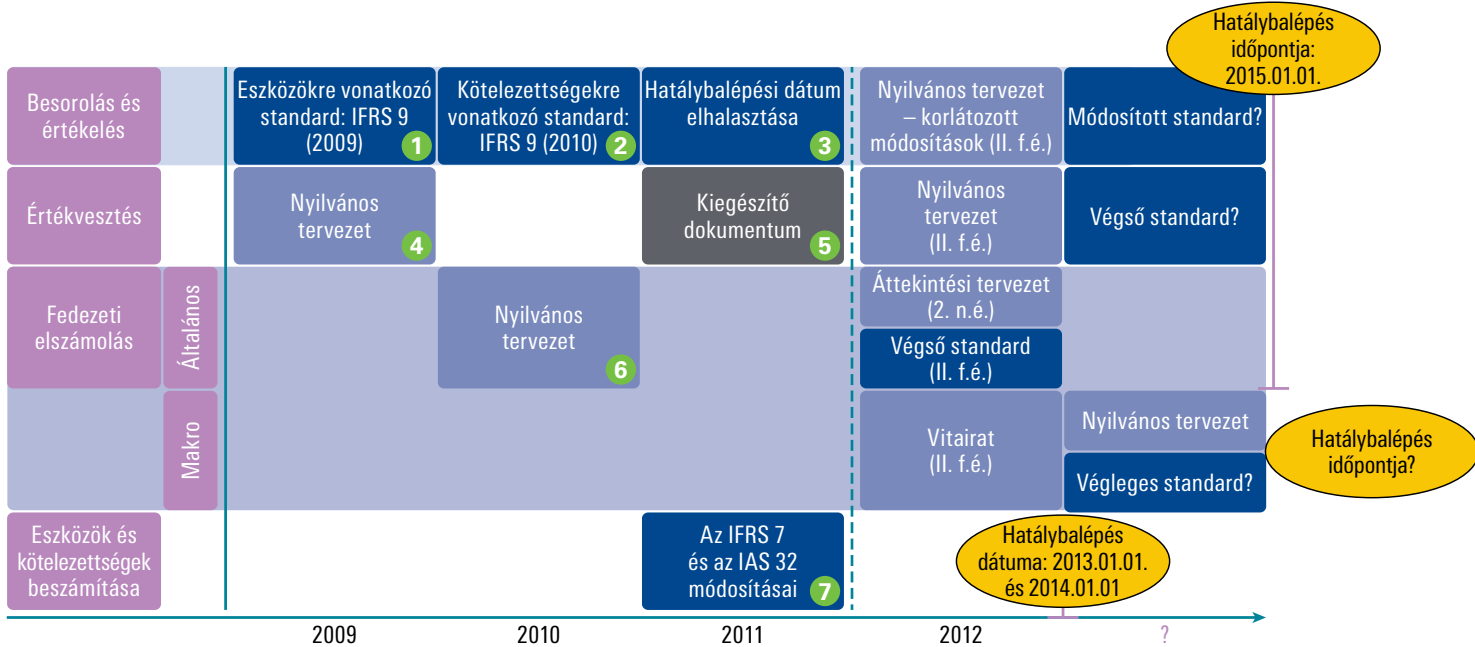
A munkatársak további oktatási ülésszakokat terveznek a következő néhány hónapban a kamatlábkockázatra vonatkozó nem végleges makrofedezeti modell kidolgozása céljából. A munkatársak előrejelzése szerint egy nem végleges modell kidolgozása 2012 harmadik negyedévének végére várható. Akkor a munkatársak két úton tervezik a továbbhaladást:

- kiterjedt kapcsolatfelvétel a válaszadókkal a kamatlábkockázatra vonatkozó nem végleges makrofedezeti modellre vonatkozóan, valamint
- oktatási ülésszakok tartása az IASB-vel egyéb kockázatok fedezeti ügyleteire vonatkozó nem végleges modell más ágazatok általi potenciális alkalmazásáról (pl. árupiaci árfolyamkockázat és árfolyamkockázat).

Vitairat kibocsátására 2012 vége táján kerülhet sor, de ez elhalasztódhat 2013-ra attól függően, milyen gyorsan halad előre az IASB a modell kidolgozásával, illetve milyen visszajelzések érkeznek a válaszadóktól a munkatársak kapcsolatfelvételi erőfeszítései nyomán.

PROJEKTMÉRFÖLDKÖVEK ÉS A VÉGREHAJTÁS ÜTEMEZÉSE

A jelenlegi munkaterv jelentős előrehaladást jelez előre 2012-ben, amely szükséges lesz az IFRS 9 2015. január 1-jei hatálybalépési dátumának tartásához.

Forrás: IASB munkaterv – 2012. április 23-i tervezett célok

Kiadványsorozatunk megvizsgálja a munkaterv különböző aspektusait és ahol releváns, összehasonlítást közöl az IAS 39-cel.

A KPMG kiadványai	
1	Első benyomások: IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok (2009. december) • A KPMG IFRS 9-re vonatkozó legfrissebb és átfogó véleményei a következő kiadványban olvashatók Insights into IFRS: 7A fejezet – Pénzügyi instrumentumok: IFRS 9.
2	Első benyomások: Az IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok kiegészítései (2010. december) • A KPMG IFRS 9-re vonatkozó legfrissebb és átfogó véleményei a következő kiadványban olvashatók Insights into IFRS: 7A fejezet – Pénzügyi instrumentumok: IFRS 9.
3	In the Headlines: Az IFRS 9 módosítása – Az IFRS 9 kötelező hatálybalépésének időpontját elhalasztották 2015. január 1-jére (2011. december)
4	New on the Horizon: ED/2009/12 Pénzügyi instrumentumok: Amortizált bekerülési érték és értékvesztés (2009. november)
5	New on the Horizon: Nyitott portfólióban értékelt pénzügyi eszközök értékvesztése (2011. február).
6	New on the Horizon: Fedezeti elszámolás (2011. január)
7	Első benyomások: Pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek egymással szembeni beszámítása (2012. február)

További információk találhatóak a projektről [weboldalunkon](#).

Az [IASB weboldalán](#) és az [FASB weboldalán](#) a Testületek üléseinek összefoglalása, ülési anyagok, projekt-összefoglalások és státusfrissítések találhatóak.

A) MELLÉKLET: AZ IASB BESOROLÁSRA ÉS ÉRTÉKELÉSRE VONATKOZÓ ÚJRAGONDOLÁSAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA

Megjegyzés: A 2012 májusában hozott döntéseket kiemeltük.

Mit vitatott meg az IASB?	Milyen nem végleges döntést hozott az IASB?	Van azonosított változás az IFRS 9-ben? Ha igen, micsoda?
Üzleti modell értékelése amortizált bekerülési értéken értékeltként való besorolásra vonatkozóan pénzügyi eszközök esetében	A feltételnek megfelelő adósságinstrumentumot (vagyis olyan pénzügyi eszközt, amely megfelel a szerződéses cash flow-jellemzőkre vonatkozó értékelésnek) akkor sorolnának be amortizált bekerülési értéken értékeltként, ha azt olyan üzleti modellben tartanák, amelynek célja az lenne, hogy az eszközöket szerződéses cash flow-k beszedése céljából tartsák. (2012. április)	A „beszedés céljára tartás” elsődleges cél pontosítása érdekében a Testületek további végrehajtási útmutatást fognak adni az üzleti tevékenység olyan típusaira, valamint az értékesítés olyan gyakoriságára és jellegére vonatkozóan, amelyek nem tennék lehetővé, hogy pénzügyi eszközöket amortizált bekerülési értéken értékeljenek.
Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt besorolásra vonatkozó üzletimodell-értékelés pénzügyi eszközökre vonatkozóan	<p>A feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokat akkor sorolnák be az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékeltként, ha azokat olyan üzleti modellben tartják, amelynek pénzügyi eszközök szerződéses cash flow-k beszedése céljából történő tartása, valamint pénzügyi eszközök eladása egyaránt célja. (2012. május)</p> <p>Azokat a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokat, amelyek nem felelnek meg az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékeltként vagy az amortizált bekerülési értéken értékeltként történő besorolásra vonatkozó üzletimodell-értékelésnek, az eredménnyel szemben valós értéken értékeltként sorolnák be – vagyis az eredménnyel szemben valós értéken történő értékelés a maradvány üzleti modell. (2012. május)</p>	<p>Igen – az IFRS 9-ben jelenleg nem szerepel az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriája a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokra (vagyis olyan instrumentumokra, amelyek megfelelnek a szerződéses cash flow-jellemzőkre vonatkozó értékelésnek) vonatkozóan.</p> <p>A Testületek szintén döntöttek nem véglegesen arról, hogy további alkalmazási útmutatást adnak az üzleti tevékenységek azon típusairól, amelyek megfelelnek az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés üzleti modellnek.</p>

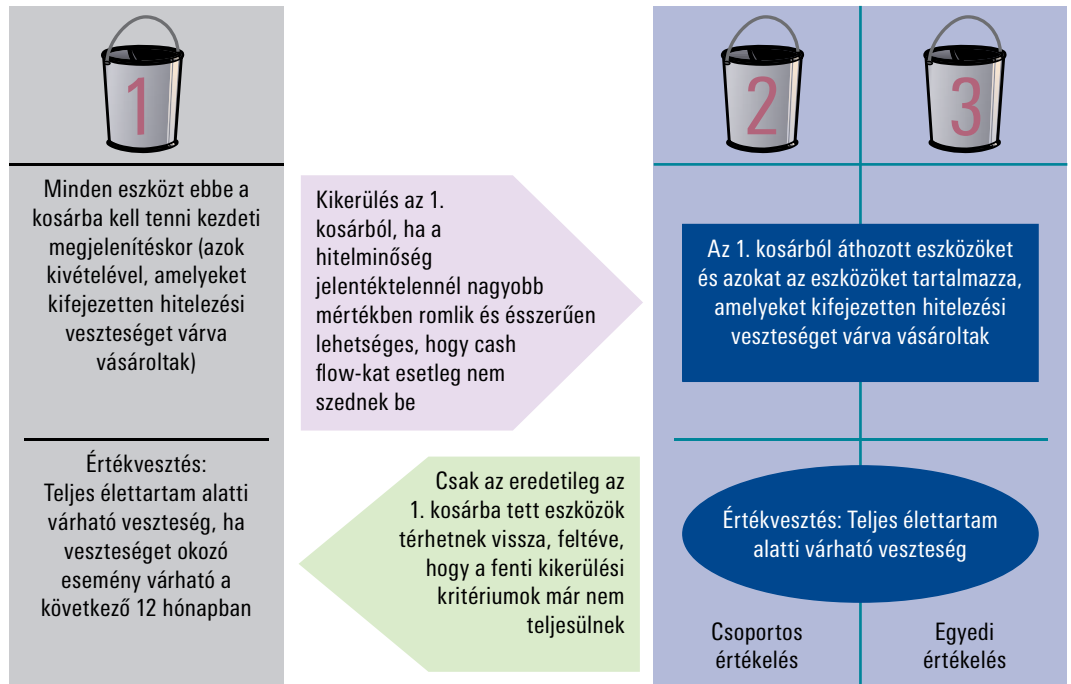
Mit vitatott meg az IASB?	Milyen nem végleges döntést hozott az IASB?	Van azonosított változás az IFRS 9-ben? Ha igen, micsoda?
A szerződéses cash flow-jellemzők értékelésének javasolt megközelítése	<p>Egy adott pénzügyi eszköz akkor tartozhatna az eredménnyel szemben valós értéken értékelttől eltérő értékelési kategóriába, ha szerződéses feltételei meghatározott időpontokban kizárólag tőkeösszeg- és a hátralékos tőkeösszeg utáni kamatfizetésekből álló cash flow-kat idéznek elő. (2012. február)</p>	<p>Nincs</p>
	<p>A „kamat” a pénz időértékének és az adott időszak során hátralékos tőkeösszeggel kapcsolatos hitelezési kockázatnak az ellenértéke. (2012. február)</p>	<p>Nincs</p>
	<p>„Tőkeösszeg” alatt a birtokos által kezdeti megjelenítéskor átadott összeget értik. (2012. február)</p>	<p>Nincs</p> <p>A „tőkeösszegre” jelenleg nem tartalmaz meghatározást az IFRS 9. A következtetések alapja azonban kimondja, hogy „az olyan cash flow-k, amelyek kamatok mindig szoros kapcsolatban vannak az adósnak kölcsönadott összeggel (a „finanszírozott” összeg)”.</p> <p>Bár az IASB nem úgy ismertette ezt mint az IFRS 9 változását, véleményünk szerint a „tőkeösszeg” új leírásának lehetnek gyakorlati vonatkozásai. Ennek az új nézőpontnak az alapján például az eredetileg névértéken kibocsátott, de a birtokos által a másodlagos piacon jelentős felárral megszerzett és (feltételesen) névértéken előtörlesztendő kötvények úgy tűnik, nem lennének konzisztensek a kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetés fogalmával; ennek az az oka, hogy a birtokosnak esetleg nem térül vissza a teljes kezdeti befektetése.</p>
	<p>Ha egy adott pénzügyi eszköz a tőkeösszegen és kamaton kívüli komponenst tartalmaz, akkor valós értéken kell értékelni az eredménnyel szemben. (2012. február)</p>	<p>Nincs</p>

Mit vitatott meg az IASB?	Milyen nem végleges döntést hozott az IASB?	Van azonosított változás az IFRS 9-ben? Ha igen, micsoda?
<p>A tőkeösszeg és a kamat közötti gazdasági kapcsolat értékelése</p>	<p>Ha egy adott pénzügyi eszköz csak tőkeösszeg- és kamatkomponenseket tartalmaz, de az azok közötti kapcsolat módosul, akkor a gazdálkodó egységnek figyelembe kell vennie a módosulás hatását, amikor felméri, hogy a pénzügyi eszköz utáni cash flow-k kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetések-e. (2012. február)</p> <p>A gazdálkodó egységnek össze kellene hasonlítania az értékelt pénzügyi eszközt egy viszonyítási alapként szolgáló instrumentummal, amely kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetésből álló cash flow-kat tartalmaz, hogy felmérje a tőkeösszeg és a kamat közötti gazdasági kapcsolat módosulásának hatását. Megfelelő viszonyítási alapként szolgáló instrumentum lenne egy ugyanolyan hitelminőségű és az értékelt szerződéses feltétel kivételével ugyanolyan feltételeket tartalmazó szerződés. (2012. február)</p> <p>Ha a viszonyítási alapként szolgáló instrumentum és az értékelt instrumentum cash flow-i között jelentéktelennél nagyobb az eltérés, akkor az adott instrumentumot valós értéken kell értékelni az eredménnyel szemben, mert annak szerződéses cash flow-i nem kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetések. (2012. február)</p>	<p>Van – ez az IFRS 9 alkalmazási útmutatásának módosítása.</p> <p>Az IASB úgy gondolja, ez a változás kezeli majd az IFRS 9 alkalmazása során felmerült alkalmazási kérdéseket.</p>
<p>Függő cash flow-k</p>	<p>A tőkeösszeg- és kamatfizetések időzítését vagy összegét megváltoztató szerződéses feltétel nem zárna ki, hogy a pénzügyi eszköz az eredménnyel szemben valós értéken értékelttől eltérő értékelési kategóriába essen. Ez addig igaz, amíg bármilyen változás csak a pénz időértékében és az instrumentum hitelkockázatában bekövetkező változást tükröz. (2012. február)</p> <p>Az olyan függő cash flow-k valószínűségét, amelyek nem kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetések, nem szabad figyelembe venni. Az olyan függő cash flow-kat tartalmazó pénzügyi eszközöket, amelyek nem kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetések valós értéken kell értékelni az eredménnyel szemben. Kivétel csak rendkívül ritka forgatókönyvekre létezik. (2012. február)</p>	<p>Nincs</p> <p>Nincs</p>
<p>Prepayment and extension options</p>	<p>Az előtörlesztési vagy meghosszabbítási lehetőség, beleértve a függő lehetőséget, nem zárja ki, hogy a pénzügyi eszköz az eredménnyel szemben valós értéken értékelttől eltérő értékelési kategóriába essen. Ez akkor igaz, ha ezek a jellemzők konzisztensek a kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetés fogalmával. (2012. február)</p>	<p>Nincs</p>

Mit vitatott meg az IASB?	Milyen nem végleges döntést hozott az IASB?	Van azonosított változás az IFRS 9-ben? Ha igen, micsoda?
Pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek kettéválasztása	<p>A nem kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetésből álló cash flow-kat tartalmazó pénzügyi eszközök nem lennének szétválaszthatók. Ehelyett azokat teljes egészükben az eredménnyel szemben valós értéken értékeltként sorolnák be és értékelnék. (2012. április)</p>	<p>Nincs</p>
	<p>A pénzügyi kötelezettségeket az IFRS 9-ben és a US GAAP-ben jelenleg meglévő „szorosan kapcsolódó” kettéválasztási követelmények használatával választanák ketté. (2012. április)</p> <p>Az IASB azt is megerősítette, hogy megtartják az IFRS 9-ben lévő, „saját hitelkockázatra” vonatkozó útmutatást. (2012. április)</p>	<p>Nincs</p>
Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés mechanizmusa a feltételnek megfelelő adósságinstrumentumokra vonatkozóan	<p>Az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt eszközök utáni kamatbevétel és hitelezési értékvesztés miatti veszteségeket/visszaírásokat az eredménykimutatásban kell megjeleníteni az amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközökre vonatkozó módszerek alkalmazásával. (2012. május)</p>	<p>Igen – jelenleg nincs az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelési kategória a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokra vonatkozóan.</p>
	<p>Az egyéb átfogó jövedelemben megjelenített halmozott valósérték-nyereséget vagy -vesztéget vissza kell forgatni az eredménykimutatásba ezeknek a pénzügyi eszközöknek a kivezetésekor. (2012. május)</p>	<p>Igen – jelenleg nincs az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelési kategória a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokra vonatkozóan.</p>
Átsorolás	<p>Az IFRS 9 meglévő átsorolási követelményeit kiterjesztik az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriájára. (2012. május)</p>	<p>Van és nincs – korábban az IFRS 9-ben nem szerepelt az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken történő értékelés kategóriája a feltételeknek megfelelő adósságinstrumentumokra vonatkozóan, ezért ebben az értelemben van azonosított változás az IFRS 9-ben. Az IFRS 9 meglévő átsorolási követelményei azonban (pl. mikor kerül sor átsorolásra) várhatóan nem változnak, a Testületek arra vonatkozó további vizsgálódásainak függvényében egy későbbi ülésen dől el, hogy hogyan számolják el az átsorolásokat.</p>

B) MELLÉKLET: AZ IASB ÉRTÉKVESZTÉSRE VONATKOZÓ ÚJRAGONDOLÁSAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA

A „háromkosaras megközelítés” modell, amely a jelenlegi megbeszélések tárgya, a közös kiegészítő dokumentum kibocsátását követően hozott nem végleges döntéseken alapul. Az alábbi ábra összefoglalja a Testületek háromkosaras értékvesztési modellre vonatkozó nem végleges döntéseit.

A Testületek azt is megvitatták, hogyan lehet a várható veszteség modellt alkalmazni a vevőkövetelésekre.

Vevőkövetelések

... jelentős finanszírozási komponens tartalmaz

Számviteli politikai választás:

- a teljes „három kosaras” értékvesztési modell alkalmazása vagy
- egyszerűsített modell alkalmazása a teljes élettartam alatti várható veszteségekre képzett értékvesztéssel

... jelentős finanszírozási komponens nélkül

- Kezdeti megjelenítéskor a Bevételek nyilvános tervezetben meghatározott tranzakciós áron történő értékelés
- Mindig a 2. vagy a 3. kosárba sorolva, a teljes élettartam alatti várható veszteségekre képzett értékvesztéssel

C) MELLÉKLET: AZ IASB MAKROFEDEZETI PROJEKTJÉRE VONATKOZÓ GYAKRAN FELTETT KÉRDÉSEK

Mi a „makrofedezeti ügylet”?

A „makrofedezeti ügylet” átfogó elnevezése olyan kockázatkezelési stratégiáknak, amelyek célja valamely „nyitott portfólióval” kapcsolatos egy vagy több kockázat csökkentése. Egy nyitott és egy zárt portfólió között a fő különbség, hogy a nyitott portfóliónál folyamatos bővülések (pl. új üzletek vagy cserék) vagy csökkenések (pl. értékesítések vagy lejáratok) vannak. Ezért a portfólió értéke és kockázati pozíciója folyamatos változásnak van kitéve, ami az ilyen dinamikákat tükröző kockázatkezelési megközelítéseket tesz szükségessé.

Egy bank például nyitott portfólió alapon kezelheti kamatláb-kockázatát, amikor a bank nettó kamatkockázati kitétséget pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek, köztük látra szóló betétek széles csoportján keresztül kezeli.

Az IAS 39 és az IFRS 9 már foglalkozik makrofedezeti ügyletekkel, miért akarnak a társaságok egy új modellt?

Az IAS 39 csak korlátozott segítséget nyújt makrofedezeti stratégiákra vonatkozóan. Amikor gazdálkodó egységek nettó kitétségi alapon kezelik valamilyen kockázatnak (pl. kamatkockázatnak) való kitétségüket, ezek a fedezeti gyakorlatok rendszerint nem felelnek meg a fedezeti elszámolás feltételeinek az IAS 39 szerint.

Kivételként azonban az IAS 39.81A megengedi, hogy a gazdálkodó egységek pénzügyi eszközök vagy pénzügyi kötelezettségek kamatláb-kitétségét megjelöljék fedezett tételként egy portfólió valós érték fedezeti ügyletben. A fedezett tételt valutaösszegben jelölik meg, nem pedig egyedi eszközöként vagy kötelezettségekként. Bár kockázatkezelési célból a portfólió tartalmazhat csak eszközöket, csak kötelezettségeket vagy eszközöket és kötelezettségeket is, a megjelölt összeg egy eszközösszeg vagy egy kötelezettségösszeg. Nettó összeget, amelyben eszközök és kötelezettségek is vannak, nem lehet megjelölni. A gazdálkodó egység fedezheti a megjelölt összeghez kapcsolódó kamatláb-kockázat egy részét.

Az IFRS 9-hez készülő új makrofedezeti modell továbbviszi az IAS 39.81A által lehetővé tett kivételt. Bár az új modell általánosságban megengedőbb, mint az IAS 39, sok makrofedezeti stratégiára vonatkozóan nem teszi lehetővé a fedezeti elszámolást.

Egyes társaságok olyan új makrofedezeti modellt akarnak, amely a nyitott portfóliókra alkalmazott kockázatkezelési stratégiák szélesebb körére vonatkozóan engedi meg a fedezeti elszámolás valamilyen formáját, mint ahogyan az jelenleg megengedett.

A makrofedezeti projekt csak a bankok számára releváns?

Nem. Eddig az IASB olyan modell kidolgozására összpontosított, amelyet a bankok alkalmazhatnak kamatláb-kockázataikra vonatkozó makrofedezeti ügyleteik elszámolásához. Szándékában áll azonban annak feltárása, hogy általánosítható-e a modell úgy, hogy alkalmazható legyen egyéb kockázatokra (pl. árfolyamkockázatra vagy árupiaci árfolyamkockázatra) más iparágakban (pl. energetikai és közüzemi szektor, olaj- és gázipar vagy termelőipar) működő gazdálkodó egységek által.

A nem bankok számára az üzenet az, hogy „maradjanak ráhangolódva”.

KPMG KAPCSOLATTARTÓK:

Amerika

Michael Hall

T: +1 212 872 5665

E: mhhall@kpmg.com

Tracy Benard

T: +1 212 872 6073

E: tbenard@kpmg.com

Ázsiai-csendes-óceáni térség

Reinhard Klemmer

T: +65 6213 2333

E: rklemmer2@kpmg.com.sg

Yoshihiro Kurokawa

T: +81 3 3548 5555 x.6595

E: yoshihiro.kurokawa@jp.kpmg.com

Európa, Közel-Kelet és Afrika

Colin Martin

T: +44 20 7311 5184

E: colin.martin@kpmg.co.uk

Venkataramanan Vishwanath

T: +91 22 3090 1944

E: vv@kpmg.com

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk munkájukért a jelen kiadvány fő szerzőinek: Nicolle Pietschnek, Robert Sledge-nek és Sze Yen Tannak.

Az itt megjelölt információk tájékoztató jellegűek, és nem vonatkoznak valamely meghatározott természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli szervezet körülményeire. Társaságunk ugyan törekszik pontos és időszerű információkat közölni, ennek ellenére nem vállal felelősséget a közölt információk jelenlegi vagy jövőbeli hatályosságáért. Társaságunk nem vállal felelősséget az olyan tevékenységből eredő károkért, amelyek az itt közölt információk felhasználásából erednek, és nélkülözik társaságunknak az adott esetre vonatkozó teljes körű vizsgálatát és az azon alapuló megfelelő szaktanácsadást.

A KPMG név, a KPMG logó és a „cutting through complexity” a KPMG International lajstromozott védjegye.

© 2012 KPMG Tanácsadó Kft, a magyar jog alapján bejegyzett korlátolt felelősségű társaság, és egyben a független tagtársaságokból álló KPMG-hálózat magyar tagja, amely hálózat a KPMG International Cooperative-hoz („KPMG International”), a Svájci Államszövetség joga alapján bejegyzett jogi személyhez kapcsolódik. Minden jog fenntartva.